

VALL-ALTA

Butlletí del Centre d'Estudis Sant Cebrià
Juny 2018 núm. 49

2008 – 2018

*Una dècada de la Flama del Canigó
a
Sant Cebrià de Vallalta*

2008 - 2018

Una dècada de la Flama del Canigó a Sant Cebrià de Vallalta

El foc ha estat des de sempre un símbol en la vida de l'home. Els pobladors primitius ja veneraven les forces de la natura, principalment el sol i el foc, amb cultes i celebracions. La festa del solstici d'estiu, heretada dels primers pobladors de l'àrea mediterrània, amb fogueres enceses la nit més curta de l'any, ha estat transmesa de generació en generació durant segles i ha arribat fins als nostres dies.

L'any 1955 Francesc Pujade, veí d'Arles de Tec (Vallespir, Catalunya Nord), enamorat del Canigó i inspirat pel poema de Verdaguer, tingué la idea d'encendre els Focs de Sant Joan al cim d'aquesta muntanya i, des d'allà, repartir la seva Flama per tot el territori. En ple període franquista, l'any 1966, el foc del Canigó traspasà clandestinament, per primera vegada, la frontera i arribà a Vic. Era una època difícil però, a poc a poc, la xarxa es va anar teixint i la Flama, escampada per tot el Principat, va arribar fins al País Valencià.

Des de l'any 1955, el 22 de juny, un grup d'excursionistes del Cercle de Joves de Perpinyà va a buscar el foc que es conserva encès al Museu de la Casa Pairal de Perpinyà (Castillet) i la pugen al cim del Canigó. Passen la nit vetllant la Flama i, a l'albada, la baixen de nou perquè arribi a tots els territoris dels Països Catalans a temps d'encendre les fogueres.

Els Focs de Sant Joan són una de les tradicions i un dels costums més rellevants i populars de la comunitat catalana. Fa molts segles que aquesta festa amb una revetlla associada a les fogueres, falles i festers, es celebra a tots els Països Catalans, des de les Corberes, més enllà dels Pirineus, fins al sud del País Valencià, i des de la Franja de Ponent, fins a les Illes del mar Balear.

La Flama del Canigó va arribar per primera vegada a Sant Cebrià l'any 2008. El govern municipal d'aquell moment va proposar a "l'Associació Amics de la Vallalta" que fessin arribar la Flama al poble des de Sant Iscle, poble veí que feia anys rebia la Flama a través d'una ruta que, passant pel coll

d'Ares, arriba a Arenys de Munt. Amb molts pocs recursos i conscients que la majoria de vilatans de Sant Cebrià coneixia poc la història i el significat de la Flama, l'associació va acceptar el repte i va portar la Flama des de Sant Iscle en una Pick-Up guarnida amb senyeres, fins a l'esplanada davant del Pavelló. No hi va haver foguera perquè estava prohibit fer foc. Es va preparar un bidó amb fustes a dins perquè el foc no podia faltar i, després de la lectura del manifest, les fustes es van encendre amb la Flama tal com marca la tradició. En Lluís Parera, fundador del CESC havia de llegir el manifest escrit per Daniela Grau. Tanmateix, va declinar l'honor i va delegar-ne la lectura en la Marta Colell, membre també del Centre d'Estudis Sant Cebrià. L'assistència a l'acte va ser molt escassa i el resultat decebedor.

L'any 2009, malgrat la poca assistència i entusiasme de l'any anterior, els organitzadors varen perseverar, aquesta vegada amb una major implicació de l'Ajuntament que va aportar recursos perquè l'arribada de la Flama fos més lluïda. La Flama va venir de Sant Iscle en un cotxe cobert amb una senyera; va arribar davant del Baix Montseny i, acompanyada per la colla de grallers dels gegants de Pineda, va recórrer en cercavila el poble fins al Pavelló, on la Mercè Salazar va llegir el manifest escrit per Joan F. Mira. Tot seguit, una ballada de sardanes i una traca de 10 metres (fer foc continuava prohibit) van cloure un acte que va comptar amb més assistència i participació que l'any anterior i que va animar els organitzadors a continuar.

L'any 2010 es va organitzar una "Pedalejada" per anar a recollir la Flama a Sant Iscle, amb l'objectiu que hi hagués més participació ciutadana i que el significat i la tradició de la Flama del Canigó arribés a més gent. Els organitzadors varen contactar amb jovent i pares del poble i els van proposar d'anar a Sant Iscle a recollir la Flama en bicicleta i portar-la fins a Sant Cebrià. L'Ajuntament va col·laborar amb la compra de samarretes de la Flama que es van repartir entre els participants. Per seguretat, la Policia Local va acompanyar els ciclistes en tot el recorregut i, després de l'esforç, van ser obsequiats amb un berenar i begudes. Bastien Chateau va fer la lectura del manifest escrit per Joan Soler i Amigó i, com en els anys anteriors, es va encendre una traca de petards com a símbol del Foc de Sant Joan.

L'any 2011 va ser any d'eleccions municipals i el nou equip de govern, tot just instal·lat a l'Ajuntament, va deixar els organitzadors de la Flama amb pocs recursos econòmics. Un any més es va recollir la Flama a Sant Iscle amb un cotxe amb altaveus que, tot sonant música, va fer un recorregut pels principals carrers del poble fins al Pavelló. La Marta Ribas va llegir el manifest escrit per Pep Coll i, tot seguit, es va fer esclatar una traca com en anys anteriors.

L'any 2012 Sant Cebrià de Vallalta es va agermanar amb Sant Cebrià de Rosselló. Al mes de maig, en ocasió de la Fira de la Maduixa, durant un dinar a Can Martri, els organitzadors de l'arribada de la Flama i el "comitè de jumelage" de Sant Cebrià de Rosselló varen parlar de la possibilitat de fer arribar la Flama directament des de la Catalunya Nord. Els contactes varen continuar via xarxes socials i el projecte es va fer realitat. L'Ajuntament, per mitjà de la regidoria de cultura i festes, els organitzadors de la Flama i la vocalia que, a petició del govern municipal, s'havia creat en el CESC per coordinar els agermanaments, tant amb Capolona (Itàlia) com amb Sant Cebrià de Rosselló, van treballar conjuntament per a l'arribada de la Flama que, aquest any va comptar amb més recursos i amb molta participació. Dues flames van arribar al nostre poble. Una des de Sant Iscle, com ja era habitual. L'altra, directament des del Castillet de Perpinyà, portada pel "comitè de jumelage" del poble germà del Rosselló. En Martí Romà Pi va anar a cercar la Flama a Sant Iscle muntat en un ruc i tot xino xano la va baixar fins al Baix Montseny on l'esperava la comitiva que havia arribat des del Rosselló. Un cercavila amb música, el ruc, les dues flames i força gent va arribar a la Plaça de l'Església, indret triat aquell any per al cerimonial. Es van llegir dos manifestos. La Mithé Pull el de la Catalunya Nord i la Marta Bautista el del Principat, el d'Omnium Cultural, escrit per Josefina Roma. Tot seguit, a les escales de pujada a l'església, es van encendre pots de fum amb els colors de la senyera i es van enlairar coets. Aquest any la tradició de la Flama del Canigó es va consolidar definitivament al nostre poble.

L'any 2013 els organitzadors varen decidir trencar motlles. Donat que a partir d'ara la Flama del Canigó arribaria al poble des del Rosselló i ja no era necessari anar-la a cercar a Sant Iscle, varen optar per anar a recollir-la a la Catalunya Nord de manera original. Van contactar amb dos voluntaris afeccionats al ciclisme i els varen proposar de baixar la Flama des del Rosselló en bicicleta. La logística per a la organització va portar molta feina. Per tal que la Flama arribés puntual, van pujar al Rosselló en una furgoneta, varen recollir la Flama i varen emprendre el camí de retorn (uns 150 km) en bicicleta. Tota una gesta i més si tenim en compte que el mal temps els va acompanyar: pluja, vent i fins i tot fred. El programa preveia rebre la Flama a la Plaça de l'Església però, a causa del mal temps, es va fer al Pavelló. Quan van arribar i després que els ciclistes es recuperessin una mica, es varen llegir els manifestos, el de Catalunya Nord, per part de la Mithé Pull i el d'Omnium, escrit per Antoni Pladevall, per part d'en Josep Torrent. Seguidament, una ballada de sardanes força concorreguda i una encesa d'espelmes que es van distribuir sobre una estelada al costat de la porta lateral del Pavelló. Per acabar, no van faltar els coets a falta de poder encendre una foguera.

L'any 2014, l'Associació "Amics de la Vallalta" es va dissoldre i la organització de l'arribada de la Flama del Canigó va quedar a càrrec de la vocalia d'agermanament del CESC. El protocol va ser el mateix que en anys anteriors: rebuda de la Flama a l'entrada del poble, davant del Baix Montseny. Cercavila pels carrers fins arribar a la Plaça de l'Església i lectura dels manifestos. La Mithé Pull va llegir el de la Catalunya Nord i la Montse Pi va llegir el del Principat, escrit per en Carles Capdevila. Després del ja tradicional llançament de coets, es va servir un pica-pica per a tots els assistents.

L'any 2015 va ser de nou any d'eleccions municipals. Un grup d'electors, majoritàriament de les urbanitzacions, L' "Agrupació Veïns Sant Cebrià", va guanyar les eleccions amb cinc regidors, fet que va sorprendre tots els vilatans, fins i tot els guanyadors que no s'esperaven tant. La organització de l'arribada de la Flama del Canigó a partir del Rosselló se'n va veure afectada directament per dues raons: la immediatesa de la data i el desconeixement que tenia la nova alcaldessa i els nous regidors d'aquesta tradició al nostre poble. Des de la vocalia d'agermanament del CESC es va considerar, aquest any, no fer arribar la Flama per mitjà d'aquesta ruta. Una vegada assabentats de la tradició que ja tenia set anys, la junta de govern va decidir fer arribar de nou, l'any 2015, la Flama des de Sant Iscle i reprendre la ruta del Rosselló en anys successius. El grup de patinatge, sortint del Pavelló, va anar a rebre la Flama a l'entrada del poble i, sobre patins, van acompanyar la comitiva fins arribar de nou al Pavelló, davant del qual l'alcaldessa, Sònia Scafa, va llegir el manifest escrit per Nemesi Solà. Es va preparar un simulacre de foguera dins d'un bidó que els brasers utilitzaven per fer brasa, que es va encendre en acabar l'acte.

L'any 2016, amb el nou govern municipal situat i amb les regidories operatives, la Flama del Canigó va arribar novament des del Rosselló. Amb la idea de continuar la tradició i de fer-la arribar als més joves, es va fer la proposta d'implicar les escoles en l'arribada de la Flama. Alumnes de l'Escola El Pi Gros de Sant Cebrià de Vallalta van dibuixar 24 cartells amb el tema "La Flama del Canigó" i alumnes de Sant Cebrià del Rosselló en varen dibuixar també 24. 12 cartells de cada escola s'enviarien al poble germà i, d'aquesta manera, Sant Cebrià de Vallalta, el dia 23 de juny, durant la celebració de l'arribada de la Flama, va exposar en el Pavelló 24 cartells, 12 dibuixats pels alumnes de l'Escola el PI Gros i 12 pels alumnes de l'escola de Sant Cebrià de Rosselló. El mateix es va fer en el poble germà. La Flama va arribar a l'entrada del poble portada pel "comitè de jumelage" de Sant Cebrià de Rosselló, renovat i amb nova presidenta. Un cercavila, amb la col·laboració de l'Esplai "La Maduixa", infants, monitors i alguns pares, la va acompanyar pels carrers del poble fins al Pavelló. Per primera vegada, a causa de l'especial moment polític i social que vivia i que encara viu Catalunya, senyeres i estelades van ser presents en la comitiva després d'uns dies de tensió i discussions que, sortosament, van acabar amb un acord entre la regidoria de cultura i festes, organitzadors, partits i entitats. Arribats al Pavelló, la presidenta del "comitè de jumelage" de Sant Cebrià de Rosselló, Anne Marie Boix, va llegir el manifest de la Catalunya Nord i la Montse Boix va llegir el d'Omnium, escrit per Andreu Carranza. En acabar i després de molts anys, es va poder encendre una foguera (amb el permís pertinent). Va ser una foguera pobre en llenya que es va encendre quan ja era fosc, després del sopar de revetlla, amb la Flama del Canigó. També es van llançar uns quants coets.

L'any 2017 va ser especial. Es complien 10 anys que la Flama del Canigó havia arribat per primera vegada al nostre poble:

5 anys des de Sant Iscle, (2008, 2009, 2010, 2011 i 2015)

1 any de dues flames, des de Sant Iscle i des de Sant Cebrià de Rosselló. (2012)

4 anys des del poble germà del Rosselló, (2013, 2014, 2016 i 2017).

La organització va voler posar de relleu el significat de la Flama: la unió dels Països Catalans, que comparteixen una llengua i una tradició molt antiga que ha persistit al llarg dels segles, la cultura del foc. Per a la ocasió es fa fer una pancarta amb el mapa dels Països Catalans amb totes les seves comarques, inclòs l'Alguer. Com sempre es va rebre la Flama a l'entrada del poble, portada des del

Rosselló i un cercavila amb música i la pancarta dels Països Catalans desplegada, va recórrer els carrers del poble fins arribar al Pavelló, a l'interior del qual l'Anne Marie Boix va llegir el manifest portat des del Rosselló i la Conxita Campos el del Principat, escrit per Toni Ayala. La pancarta dels Països Catalans es va estendre a terra i els assistents van poder posar una espelma encesa sobre cada una de les comarques. Després del sopar de revetlla, i per segon any consecutiu, la Flama del Canigó va encendre una foguera més gran i amb més llenya que l'any anterior mentre i, com ja ha esdevingut tradició, es llançaven coets.

Enguany, any 2018, comença una nova dècada de Flama del Canigó a Sant Cebrià de Vallalta. Per posar-ho en relleu, el dia 23 de juny (vigília de Sant Joan) al matí, presentarem al nostre poble una tradició del Rosselló: els Ramets de Sant Joan. Serem al carrer Esplanada, on es fa el mercat i farem un taller per mostrar i explicar aquest costum. Aquest any el manifest del Principat ha estat escrit per Jordi Cuixart, president d'Omnium, que es troba lluny de Catalunya, injustament tancat des de fa vuit mesos a la presó de Soto del Real. En Gerhard Soetekou i l'Ariadna Soetekou Torrent, pare i filla, llegiran el seu missatge al costat d'aquells que, des de l'any 2008 han llegit els manifestos any rere any. Quan la festa haurà acabat amb el sopar de revetlla, els coets i l'encesa de la foguera, mirarem cap al futur amb l'esperança i el desig que la tradició de la Flama del Canigó es mantingui viva en el nostre poble.

Plaça Baix Montseny, 1
08396 Sant Cebrià de Vallalta
cesc-santcebria@hotmail.com
<http://cescsantcebria.wordpress.com/>
937630154 - 680128845

amb el suport de **Ajuntament de Sant Cebrià de Vallalta**